

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

02-673 Warszawa ul. Konstruktorska 3A; tel.: (0 22) 45 90 000, fax: (0 22) 45 90 101; fundusz@nfosigw.gov.pl

NF/DG-UZ/ 7656 /2008

Warszawa, dnia: 09.04.2008 r.

Szanowna Pani
Krystyna Bochenek
WICEMARSZAŁEK SENATU

Szanowna Pani: Wicemarszałek,

W odpowiedzi na pismo nr BPS/DSK-043-251/08 z dnia 13.03.2008r. w sprawie oświadczenia złożonego przez senatora Tomasza Misiaka podczas szóstego posiedzenia Senatu RP w dniu 2008 roku, dotyczącego pana mgr inż. Jana Tyliża prezesa „Tyl-Oil” Sp. z o.o. i jego wystąpienia do Pana senatora oraz nawiązując do pisma p. Jana Tyliża z dnia 13.02.08r., pragnę wyjaśnić i przedstawić stanowisko Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w tej sprawie.

W dniu 05.12.2006r została zawarta Umowa o dofinansowanie projektu Nr WKP_1/2.4.4/4/2006/4/84/u p.n. „Eliminacja odpadów foliowych i plastikowych ze środowiska poprzez zakup instalacji do ich utylizacji” w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw (SPO-WKP), Działanie 2.4, pomiędzy NFOŚiGW a p. Janem Tyliżem, PESEL: 43061602273, adres zamieszkania 62-530 Kazimierz Biskupi, ul. Biurowiec 3, prowadzącym samodzielną działalność gospodarczą jako firma pod nazwą: TYL-OIL Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (obecnie „Tyl-Oil” Sp. z o.o.), siedzibą: 62-530 Kazimierz Biskupi, ul. Biurowiec 3. Celem dofinansowywanego przedsięwzięcia była utylizacja i przerobienie na pełnowartościowe produkty odpadów foliowych powstających w wyniku produkcji regranulatu i aglomeratu w wysokości 7200 Mg rocznie. Zakres rzeczowy przedsięwzięcia, zgodnie z Harmonogramem Rzeczowo-Finansowym obejmował zakup jednego modułu instalacji przetwarzania odpadów tworzyw sztucznych (polietylen, polipropylen) na mieszaninę węglowodorów w procesie krakingu katalitycznego poliolefin oraz dwóch wież destylacyjnych do produkcji destylatów węglowodorowych. Docelowo instalacja składać miała się z dwóch modułów każdy o wydajności 3600 Mg/r.

Instalacja została odebrana zgodnie z protokołem przekazania przez Firmę Technologie Ekologiczne z Bełchatowa w dniu 27.02.2007r. oraz protokołem przekazania przez przedsiębiorstwo Inwestycyjno Remontowe „RemWil” Sp. z o.o. z Włocławka w dniu 28.02.2007r. Wniosek o płatność końcową Beneficjent złożył 23.03.2007r. W piśmie Beneficjent wskazuje na poniesiony koszt w wysokości ponad 5.000.000,00 zł, jednak wniosek o płatność złożony w NFOŚiGW wyraźnie określa poniesione nakłady i jest to koszt kwalifikowany w wysokości 3.504.140,00 zł przy czym podczas pierwszej weryfikacji wniosku stwierdzono, że jest to rzeczywisty koszt (na podstawie weryfikacji przedstawionych dokumentów finansowych) wynikający z zakresu rzeczowego przedsięwzięcia ujętego w umowie o dofinansowanie. Dlatego też stwierdzenia Beneficjenta, iż wskazany przez niego koszt 5.000.000,00zł nie obliuguje Narodowego Funduszu (NF) do żadnych działań w związku z tym, że jest to koszt nieobejmujący projektu

w ramach Umowy o dofinansowanie nawet w części niekwalifikowanej. Dodatkowo Beneficjent potwierdził koszt projektu w wysokości 3.504.140,00 zł, podpisując „Protokół z kontroli” z dnia 16.05.2007r. oraz „Protokół z kontroli” z dnia 23.10.2007r. jednocześnie potwierdzając pomniejszone, z uwagi na niezastosowanie Ustawy, wydatki kwalifikowane w wysokości 1.911.140,00 zł.

Długi termin rozliczania Beneficjenta oraz podjęte dalsze działania przez NFOSiGW wynikają bezpośrednio z zaniedbań Beneficjenta i niestosowania się do przepisów prawa polskiego i wspólnotowego.

1. Zasady kwalifikowalności wydatków w ramach przedsięwzięcia dofinansowywanego ze środków wspólnotowych.

W trakcie oceny wniosku o płatność stwierdzono uchybienie polegające na przedstawieniu przez Beneficjenta faktur zapłaconych po dniu złożenia wniosku o płatność, w związku z czym Narodowy Fundusz poprosił Beneficjenta o wyjaśnienia a następnie dla dobra Beneficjenta (tj. możliwości kwalifikacji kosztów), pismem z dnia 09.05.2007r., zwrócił się do Ministerstwa Środowiska o zajęcie stanowiska w powyższej kwestii. Pismem z dnia 01.06.2007r. Ministerstwo Środowiska uznało wyjaśnienia Beneficjenta, że wstrzymanie uregulowania części zobowiązań wobec wykonawcy było spowodowane chęcią usunięcia wykrytych w czasie rozruchu usterek, co pozwoliło na uznanie kosztów z ww. faktur za koszt kwalifikowany.

2. Prawo Zamówień Publicznych.

W terminie 15-16. 05.2007r. przeprowadzona została kontrola w związku ze złożeniem przez Beneficjenta wniosku o płatność końcową. W Sprawozdaniu z dnia 21.05.2007r. z wyjazdu służbowego Departament Kontroli Funduszy Strukturalnych stwierdził uchybienie, odnośnie prawidłowości prowadzenia procedury wyboru przyjętego sposobu wyboru wykonawcy objętego projektem. Z dokumentacji przedstawionej przez Beneficjenta podczas kontroli na miejscu wynikało, iż dwóch wykonawców zadania wybrano w wyniku ocen ofert, w dwóch postępowaniach, bez zastosowania przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Pierwszego z wykonawców wybrano w dniu 25.04.2006r. W złożonym w dniu 1 marca 2006r. wniosku o dofinansowanie ze środków publicznych zadeklarowany udział środków publicznych wynosił 65% (po przeprowadzeniu postępowania i zawarciu umowy udział środków publicznych wynosił 55,65%). Umowa sprzedaży na „Wytwarzanie, montaż i sprzedaż instalacji do przerobów odpadów foliowych na destylaty węglowodorowe” (na kwotę 1 593 000,00 zł), została zawarta w dniu 05.05.2006r. tj. przed wejściem w życie nowelizacji ustawy Prawo Zamówień Publicznych (PZP), co spowodowało wątpliwość odnośnie prawidłowości przeprowadzenia ww. procedury. Narodowy Fundusz stwierdził, iż Beneficjent na czas wylaniania wykonawcy zobowiązany był do stosowania ustawy PZP oraz że wyłonienie wykonawcy ww. inwestycji wykonano niezgodnie z ustawą. Takie same stanowisko zajął Wiceprezes Urzędu Zamówień Publicznych w piśmie z dnia 02.08.2007r. Według opinii Wiceprezesa UZP: „nie zastosowanie przepisów PZP w postępowaniu w przedmiocie *Wytworzenia, montażu i instalacji do przerobu odpadów foliowych na destylaty węglowodorowe* stanowiło rażące naruszenie przepisów PZP, które miało wpływ na wynik postępowania”.

Narodowy Fundusz, celem podjęcia dalszych kroków w stosunku do Beneficjenta, zwrócił się do Ministerstwa Środowiska o zajęcie stanowiska w sprawie oraz z zapytaniem czy w tej sytuacji możliwym jest rozliczenie przynajmniej części projektu. W odpowiedzi na ww. pismo, Ministerstwo Środowiska w oparciu o opinię Wiceprezesa Urzędu Zamówień Publicznych p. Andrzeja Panasiuka, uznało część kosztów inwestycji w ramach Umowy o dofinansowanie **za niekwalifikowane**, pozwalając jednocześnie na rozliczenie części projektu na kwotę wydatków kwalifikowanych równą 1.911.140,00 zł (kwota dotacji-1.063.500,00 zł), w której nie stwierdzono niezgodności z ustawą PZP. Z uwagi na powyższe, stanowisko Beneficjenta w tej sprawie jest całkowicie bezzasadne.

3. Zgodność z Umową o dofinansowanie- efekt rzeczowy i ekologiczny oraz pięcioletnia trwałość projektu.

W dniu 20.08.2007r., Beneficjent złożył nowy wniosek o płatność końcową, po raz kolejny potwierdzając zmniejszony koszt kwalifikowany. Jednocześnie Beneficjent poinformował Narodowy Fundusz o możliwości utraty płynności finansowej firmy i konieczności zwolnienia pracowników. Informacja ta spowodowała potrzebę dodatkowej analizy finansowej Beneficjenta i samego projektu pod kątem uzyskania zakładanych w Umowie efektów oraz możliwości utrzymania pięcioletniej trwałości projektu, do której to, w ramach Umowy o dofinansowanie jak również na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999, jest zobowiązany Beneficjent.

Umowa o dofinansowanie określa **warunki i cele projektu**, jakie Beneficjent musi spełnić i osiągnąć, aby dofinansowanie mogło być wypłacone. Narodowy Fundusz jako Instytucja Wdrażająca oraz jednostka dysponująca środkami publicznymi jest w szczególności zobligowany do weryfikacji oraz monitorowania właściwego ich wydatkowania. Rzeczona Umowa tak jak każda niesie ze sobą możliwość zmiany jej warunków a nawet rozwiązania, jeżeli któraś ze stron nie dotrzyma jej postanowień. Celem dofinansowania inwestycji w ramach Umowy o dofinansowanie nie jest przekazanie środków, ale osiągnięcie konkretnego celu ekologicznego poprzez wcześniejsze uzyskanie efektu rzeczowego, a następnie utrzymanie ich pięcioletniej trwałości. Narodowy Fundusz jako dysponent środków pomocowych jest również zobligowany do windykacji wypłaconych środków, w sytuacji między innymi nieosiągnięcia zakładanych efektów lub znaczącej modyfikacji projektu, a następnie ich zwrotu do UE. W sytuacji niemożliwości odzyskania ich od Beneficjenta obciążą to bezpośrednio finanse publiczne. W związku z powyższym Beneficjent został poproszony o dodatkowe wyjaśnienia i przedstawienie aktualnych dokumentów finansowych firmy tj. między innymi Sprawozdania rachunku zysku i strat, jak również informacji dotyczących zadłużenia firmy oraz możliwości zbytu produktu. Analiza możliwości zbytu jest o tyle istotna w ogólnej analizie projektu, iż w sytuacji załamania się koniunktury rynkowej na produkty KTS-F-u (czyli produktu z dofinansowywanej instalacji) w odniesieniu do innych analogicznych przedsięwzięć, wskazała rezygnację innych podmiotów z tego typu działalności bowiem stało się to nieopłacalne.

W oparciu o powyższe, w dniach 22-23.10.2007r. przeprowadzono dodatkową kontrolę doraźną na miejscu u Beneficjenta. Jak twierdzi Beneficjent w piśmie: *„Przysłano drugą kontrolę w dniach 22-23.10.2007r., która ponownie ustaliła prawidłowe wykonanie i rozliczenie inwestycji zgodnie z harmonogramem. Jednak faktyczny efekt tej kontroli to istotne zaostrenie warunków uruchomienia środków”*- Jak wyjaśniono wyżej dodatkowa kontrola spowodowana była niepokojącymi NF informacjami przedstawionymi przez samego Beneficjenta, dodatkowo kontrola ta pozwoliła na zapoznanie się ze stanem realizacji projektu, jak również dostarczyła wiele informacji na temat niezgodności z warunkami zawartymi w Umowie o dofinansowanie, o których Beneficjent nie poinformował NF, a które miały bezpośredni, negatywny wpływ na jej realizację. Beneficjent nie poinformował Narodowego Funduszu między innymi, że w trakcie trwania rozliczania projektu instalacja nie spełniała wymogów Umowy o dofinansowanie tj. nie posiadała wszystkich niezbędnych pozwoleń do prawidłowej eksploatacji. Podczas kontroli z oględzin instalacji do termokatalitycznego przetwarzania odpadów tworzyw sztucznych wynikało, że instalacja nie była eksploatowana przez osiem miesięcy od daty przekazania do eksploatacji a ostateczną decyzję na użytkowanie Beneficjent uzyskał w dniu 10.08.2007r., tj. trzy miesiące po terminie ustalonym w aneksie nr 2/104 do umowy z NFOSiGW. W związku, z czym Beneficjent **nie stworzył możliwości osiągnięcia efektu ekologicznego w terminie określonym w Umowie o dofinansowanie projektu.**

W umowie zawartej z NFOŚiGW zapisano osiągnięcie efektu ekologicznego w postaci unieszkodliwienia w wykonanej instalacji 7.200 Mg/r odpadów z tworzyw sztucznych, w tym w pierwszym roku eksploatacji unieszkodliwienia 4.000 Mg odpadów. Zgodnie ze stanem stwierdzonym w trakcie kontroli, w pierwszym roku pracy instalacji tj. do 28.02.2008r. nie było możliwe osiągnięcie zakładanego efektu ekologicznego. Brak regularnej eksploatacji Beneficjent tłumaczył potrzebą wyjaśnienia sytuacji prawnej instalacji dotyczącej wymaganych pozwoleń między innymi pozwoleń akcyzowych lub na prowadzenie składu celnego. Jednak do dnia dzisiejszego nie przedstawił powyższych pozwoleń ani wyjaśnień w tej sprawie a jedynie poinformował pisemnie o przekazaniu instalacji do eksploatacji z dniem 30.10.2007r. Beneficjent nie przedłożył również żadnych dokumentów potwierdzających faktyczną eksploatację instalacji, o które został poproszony na spotkaniu Narodowego Funduszu. Jak wyjaśniono powyżej, nie uprawnione jest stwierdzenia Beneficjenta, ponieważ kontrola nie wykazała prawidłowego wykonania, a tym bardziej rozliczenia inwestycji.

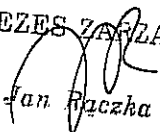
4. Zabezpieczenie zwrotu wierzytelności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wynikające z Umowy o dofinansowanie.

W związku z powyższymi informacjami, **a w szczególności informacji o braku eksploatacji inwestycji** a tym samym brakiem możliwości osiągnięcia w zakładanym terminie efektu ekologicznego, Narodowy Fundusz przychyłając się prośbie Beneficjenta, podjął decyzję o niewypowiedaniu Umowy, ale o możliwości wprowadzeniu w niej zmian. Warunkiem wprowadzenia zmian w Umowie było jednak przedstawienie przez Beneficjenta zaakceptowanego przez NFOŚiGW dodatkowego zabezpieczenia zwrotu środków wynikających z umowy o dofinansowanie w terminie do 29.02.2008r. Aneks został podpisany warunkowo to znaczy, iż zmiany nim wprowadzane będą miały skutek prawny dopiero w sytuacji ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia. Po jednostronnym podpisaniu Aneksu (przez NFOŚiGW) został on wysłany do Beneficjenta. Beneficjent podpisał i odesłał Aneks w terminie, jednak nie ustanowił dodatkowego zabezpieczenia, do jakiego się zobowiązał. Jednocześnie pozostałe warunki wypłaty, wynikające wprost z umowy o dofinansowanie nie ulegały zmianie, tj. między innymi ostateczne uzupełnienie wniosku o płatność. Narodowy Fundusz nigdzie nie wskazał daty końca lutego jako daty wypłaty dofinansowania. Podkreślić należy jednocześnie, że Beneficjent nigdy nie został poinformowany o „zakwalifikowaniu wniosku do wypłaty”.

Należy wspomnieć również, iż dodatkowe zabezpieczenie, do jakiego zobowiązał się Beneficjent to bezwarunkowa gwarancja bankowa lub poręczenie podmiotu gospodarczego niezależnego od beneficjenta wraz z oświadczeniem beneficjenta oraz podmiotu będącego poręczycielem o poddaniu się rygorowi egzekucji ze zobowiązań wynikających z Umowy o dofinansowanie projektu w myśl art.777 § 1 pkt 5 k.p.c., sporządzonego w formie aktu notarialnego. Zabezpieczenie w formie poręczenia miało być poręczeniem podmiotu gospodarczego niezależnego od Beneficjenta, złożonym na dodatkowym wekslu, a nie już uprzednio złożonym w NF, ten bowiem w świetle przekształceń firmy Beneficjenta powinien być dodatkowo zweryfikowany, a w deklaracji wekslowej powinny znajdować się aktualne dane podmiotu. Poręczenie podmiotu zewnętrznego wynikało z analizy sytuacji finansowej i zadłużeń Beneficjenta wraz z możliwością uzyskania odpowiedniego zabezpieczenia środków publicznych. Podkreślić należy jednocześnie, że żądanie zabezpieczenia nie odnosiło się, jak twierdzi Beneficjent, do obowiązku zrealizowanego. Instalacja została, co prawda wybudowana, ale nie była użytkowana, czyli nie wypełniła głównego założenia Umowy tj. efektu ekologicznego. W związku z czym, wymóg ustanowienia dodatkowego zabezpieczenia nie jest „bezzasadny”. Na etapie oceny finansowej podmiotu przed podpisaniem umowy o dofinansowanie w świetle istniejących uwarunkowań gospodarczych, ustanowione zabezpieczenie było wystarczającym jednak wraz ze wzrostem ryzyka polegającym na nieosiągnięciu zakładanego efektu ekologicznego oraz pięcioletniej trwałości projektu, niezbędnym okazało się dodatkowe zabezpieczenie. Obowiązek ustanawiania dodatkowego zabezpieczenia jest praktykowany od początku wdrażania Działania 2.4. w ramach programu SPO-WKP. Wielokrotnie na etapie

podpisywania umowy, gdy ryzyko projektu określone było jako wyższe, od części Beneficjentów Działania 2.4, poza obligatoryjnym wekslem „in blanco” wraz z deklaracją wekslową wymagane było ustanowienie dodatkowych zabezpieczeń. Spełnienie tego obowiązku umożliwiło uzyskanie przez projekt pozytywnej oceny finansowej, a to z kolei umożliwiło zawarcie umowy o dofinansowanie przedsięwzięcia.

W związku z powyższym stwierdzić należy, iż informacje zawarte w piśmie p. Jana Tyliża są niepełne i wybiórcze oraz przedstawione w sposób nierzetelny, a poczucie „pokrzywdzenia” całkowicie bezzasadne. Narodowy Fundusz wielokrotnie pomagał i pomaga Beneficjentom, w tym również p. Janowi Tyliżowi, wspierając ich we właściwej absorpcji środków pomocowych jednak jako Instytucja Finansowa gospodarująca środkami publicznymi, zobligowany jest - co czyni - dokładać najwyższej staranności przy ich wydatkowaniu, mając w szczególności na względzie wymogi prawa wspólnotowego oraz krajowe przepisy dotyczące finansów publicznych.

PREZES ZARZĄDU

Jan Raczka